

доктор філологічних наук,
професор кафедри сучасної
української мови
Чернівецького національного
університету
імені Юрія Федьковича

КОМУНІКАТИВНО-ІНТЕНЦІЙНИЙ ЗМІСТ І ДИСКУРСИВНО-ЖАНРОВІ ВИЯВИ ПРОМІСИВНИХ ВИСЛОВЛЕНЬ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

Постановка проблеми. Комунікативно-дискурсивна парадигма сучасної української лінгвістики детермінує появу мовознавчих студій, в яких функційне спрямування тих чи інших мовних одиниць аналізують крізь призму мовця як основного суб'єкта комунікації, автора висловлення, творця мовленнєвого акту, у ракурсі його інтенцій та егоцентричності процесу спілкування. У контексті окреслених антропозорієнтованих тенденцій актуальними виявляються системні дослідження синтаксичних конструкцій, які чітко експлікують субстанцію мовця, однозначно вербалізують його намір й увиразнюють теорію перформативності, згідно з якою сказати щось – означає виконати дію.

Теорія мовленнєвих актів, в якій зосереджено вивчення перформативності, своєю появою ознаменувала «певні зрушення від статичної фіксації, від гербарійно-колекційного перерахування мовних засобів, які виражають певні емоційно-психологічні та інтелектуально-оцінні стани мовця (радість, зацікавленість, сумнів тощо) – до динамічного їх вивчення як комплексу мовних засобів, що характеризують людські інтенційності [4, с. 4]. З-поміж комунікативних інтенцій, які репрезентують мотиваційно-потребову сферу мовної особистості, виокремлюємо інтенцію обіцянки, що вербалізується у промісивних висловленнях (від англ. promise – обіцяти). У мовленнєвому акті як цілеспрямованій комунікативній діяльності важливою субстанцією виступає мовець – носій інтенцій, якому належить основна роль у генерації висловлення, формуванні його пропозитивного змісту та ілокутивної сили, визначенні схем взаємодії з адресатом. Актуальність нашого дослідження, власне, і визначається побільшеною увагою до комунікативної граматики української мови, зокрема, до тих категорій, що впливають на розгортання спілкувального процесу, і до тих синтаксичних конструкцій, які передають інтенційний простір мовця у текстовій комунікації, у різних дискурсивно-жанрових регістрах мовлення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Перехід від інтенційного стану до мовленнєвого акту відбувається через вибір релевантної синтаксичної конструкції для вираження конкретного наміру мовця. Такими оптимальними засобами слугують перформативні висловлення, що однозначно експлікують ту чи іншу інтенцію мовця, детермінують локальні й темпоральні характеристики комунікативної ситуації, що відбувається у координатах «я – ти – тут – зараз» [10, с. 45]. Вони пов'язані з мотиваційною сферою індивіда, спрямованою на експлікацію потреби людини у соціальних контактах та у спілкуванні.

Британський філософ мови Дж. Остін, зважаючи на перформативні дієслова, виділяє такі мовленнєві акти: вердиктиви, екзерситиви, комісиви, бехабітиви, експозитиви [7, с. 119], які відповідають діям і намірам мовця. Дж. Сьорль, відомий теоретик інтенційності, класифікує мовленнєві акти на основі ілокутивних сил (інтенцій), які виражають перформативні дієслова. Визначені лінгвістом мовленнєві акти (асертиви, директиви, комісиви, експресиви та декларації) детерміновані телеологічним (цільовим) чинником, оскільки мета – найважливіший елемент ілокутивної сили висловлення [8, с. 170]. Дж. Остін у класифікації мовленнєвих актів цілком логічно звернув увагу на комісиви – висловлення, що передають обіцянку, зобов'язання [7, с. 22]. Комісиви виділяє й Дж. Сьорль [8, с. 189], зауважуючи, що комісив – це акт обіцянки, представлений структурою «Я обіцяю».

В українському мовознавстві А. Загнітко на основі комунікативно-інтенційного змісту схарактеризував прагматичні типи речень, з-поміж яких виокремив промісивні – висловлення, що використовує мовець для того, щоб передати обіцянку, зобов'язання щодо виконання якоїсь дії у майбутньому [3, с. 124]. Деякі дослідники встановлюють пресупозиційні умови, які забезпечать успішне здійснення мовленнєвих актів обіцянки (мовець певний того, що може здійснити бажану для співрозмовника дію; він щирий у своїй готовності взяти на себе зобов'язання; переконаний, що його майбутня дія буде корисною для адресата та ін.) [2, с. 108].

Утім, зазначені наукові праці не дають повного й цілісного уявлення про промісивні висловлення в українській синтаксичній теорії, про їхній комунікативно-інтенційний потенціал у текстовій комунікації, в уснорозмовному дискурсі. У лінгвістиці відкритими і дискусійними залишаються питання, які потребують вивчення особливостей вербалізації інтенцій обіцянки у контексті адресантно-адресатного континууму, у ракурсі дискурсивно-жанрових виявів української мови, в аспекті атмосфери і тональності перебігу комунікації, а навіть і визначення місця цих конструкцій у традиційній системі синтаксису.

Мета статті – схарактеризувати промісивне висловлення як окремий перформативний засіб вербалізації інтенцій мовця, проаналізувати їхній функційний потенціал та особливості вербалізації інтенцій обіцянки у хуждожньому та офіційно-діловому дискурсі.

Виклад основного матеріалу. Промісивні висловлення, стрижень яких формують ілокутивні предикати, виражені 1-ою особою однини теперішнього часу дійсного способу, своїм змістовим обширом, особливою оно-

масіологічною природою відображають комунікативну мету, реалізують інтенцію обіцянки. Іntenційними центрами слугують перформативні дієслова на зразок *обіцяти, зобов'язуватися, присягатися, клястися* і под. та їхні синоніми, що увиразнюють стилістику використання, указують на ступінь інтенсивності вираження інтенції, пор.: – *Я обіцяю полагодити через султана всі спірні й запутані справи* (П. Загребельний); – *Я зобов'язуюсь до останньої хвилини оставитись праведною* (О. Кобилянська); *Ой сусіде, сусідоньку, дай за мене дочку, присягаю, що не буду птити горілочку* (Українська народна пісня); – *Клянусь небом, прикрашеним сузір'ям зодіаку* (П. Загребельний). У промісивних висловленнях, як бачимо, мовець бере на себе зобов'язання зробити що-небудь, дає обіцянку, запевняє, подає надії на реалізацію обіцяного.

Промісиви реалізують волевиявлення основного суб'єкта комунікації, його добровільне зобов'язання, обітницю, гарантію виконання чогось і, зрозуміло, мають стосунок до майбутнього, а відтак релевантною формою інтенційної програми мовця як гаранта реальності обіцяного слугує складнопідрядне речення з'ясувального типу. У головній частині наявний предикат із семантикою обіцянки, а підрядна частина репрезентує саму обіцянку: *Я обіцяю тобі, що не побачиш більше боярина Ситника перед свої очі* (П. Загребельний). Цікавим є співвідношення темпоральності у таких конструкціях: висловлене у головній частині має стосунок до теперішнього часу, у підрядній – до майбутнього часу. Водночас для вербалізації інтенції обіцянки цілком прийнятними є і прості речення: – *Я обіцяю призначити вас своїм фінансовим радником* (П. Загребельний); – *Присягаюся виконати твоє доручення вчасно* (Розмовне).

У тлумачному словнику **обіцянка** – це добровільне зобов'язання зробити щось, діяти певним чином; подавати надії, давати підстави іншим сподіватися на щось [1, с. 422], **обіцяти** – давати обіцянку кому-небудь, зобов'язуватися зробити щось, діяти певним чином, запевняти кого-небудь, що він одержить, матиме щось; подавати надії на що-небудь, провіщати що-небудь [1, с. 501]. Власне, промісивна інтенція може бути репрезентантом різного інтенційного стану мовця, зважаючи на той чи інший ступінь авторського наміру (*обіцяти і присягатися, обіцяти і клястися*), пор.: – *І я вам обіцяю: макуха буде!* (О. Гончар); *Присягаюся вам, що особисто я залишатимусь у лісі доти, поки зі мною буде хоч один козак. А там як Бог дасть* (В. Шкляр); *Серденько-дівчино... Клянусь тобі місяцем, зорями, присягаю небом, землею і пеклом, що не буде іншої між нами!* (П. Куліш).

У художньому та уснорозмовному дискурсі виокремлюємо кілька моделей промісивних висловлень. Класичною є конструкція «я + обіцяю + власне обіцянка...»: *Я обіцяю прочитати тобі цю книгу* (Розмовне); *Обіцяю все влаштувати* (П. Загребельний); *Обіцяю привести багато людей* (Р. Андріяшик). Виконуючи дейктичну функцію, «Я» пов'язане з контекстом, із ситуацією мовлення, ідентифікує основного суб'єкта комунікації та адресата «Ти». Рольовий дейксіс обрамлює комунікативну ситуацію, фокусує інтенцію обіцянки. Адресат у промісивному висловленні представлений займенниками **тобі, вам**, які показують скерованість інтенції обіцянки: *Обіцяю тобі любов, вірність, подружню чесність і що не покину тебе аж до смерті* (В. Даниленко); *Я вам обіцяю: ми знайдемо і покараємо* (Ю. Андрухович). Подекуди у промісивних висловленнях увиразнюється інтенція запевнення: *Обіцяю вам, що мій допис у десятках примірників буде розісланий по всіх газетах, і будьте певні* (Г. Тютюнник). Підсилювати інтенцію обіцянки може і нечленований комунікат **бігме**, який уживають для підтвердження чогось, запевнення у виконанні якоїсь дії чи обіцянки, напр.: – *Йой Бронку, дай мені спокій, а то, бігме, нікуди більше з тобою не піду* (Ірина Вільде).

Ще однією моделлю промісивних висловлень є така: «я + обіцянка + термін виконання обіцянки»: *За два дні я й сам кинусь у гарматний гул* (М. Хвильовий); *Я зараз буду тут* (М. Хвильовий). На термін виконання обіцянки вказують обставинні конкретизатори *зараз, за два дні*, у межах яких відбуватиметься обіцяне.

Промісиви можуть прирівнюватися до певних обрядів, ритуалів, що їх використовують на позначення божби, строгого запевнення: *От вам хрест, коли не ймете віри* (І. Нечуй-Левицький); *Ось вам хрест, що вона вся ряба, як трясяця* (В. Шкляр). Перша частина речення експлікує обіцянку. Святість позначення на собі хреста символізує те, що обіцяне – правда, так само як і *кров*, пор.: *Кров, не буду брехати* (В. Шкляр). Характерне вживання і побутової лексики. Так, у висловленні *Побий мене коцюба, якщо помилюся* (В. Шкляр) компонент *коцюба* несе на собі загрозу, яка підтверджується дієсловом *побий* із займенником *мене*. У разі невиконання обіцянки її автор накликає на себе біду. Апеляція до Бога посилює ефект обіцянки: *Видить Бог з неба, що тя кохаю, – вірна до смерті буду тобі* (В. Шкляр).

Іntenцію обіцянки вербалізують і складнопідрядні речення умови: – *Як зійдуть зорі на небі, я видам матері вечерю та й вискочу на часок у садок* (І. Нечуй-Левицький); – *Дивись, дівчино, – верба над водою. Як та верба гілля розпустиш, візьму шлюб з тобою* (Українська народна пісня); складнопідрядні речення допусту: *Чи прийдеш, Мелашко? Бо я прийду, хоч би мене батько прив'язав* (В. Шкляр).

Текстова комунікація репрезентує низку яскравих синтаксичних конструкцій, які імпліцитно виражають інтенцію обіцянки, напр.: – *Віддам Наливайкові весь оцей степ – від Дністра і до Бугу* (М. Вінграновський); – *Знищу!* (П. Загребельний). Про те, що йдеться про обіцянку, свідчить дієслівна конструкція, ужита у 1-й особі однини майбутнього часу. Утім, однозначно ідентифікувати інтенцію обіцянки дає змогу цілісна картина мовленевої ситуації та контекст.

В емоційно навантаженому дискурсі промісивну семантику реалізують конструкції атолерантної комунікації, зокрема конфліктні висловлення погрози. Адресат у разі невиконання дії обіцяє нашкодити адресантові: – *Я поб'ю на тобі оце мотвило на трісочки, як ти не впинеш своєї жінки!* (І. Нечуй-Левицький); *Коли ви ще раз скажете про це, я вас негайно розстріляю* (М. Хвильовий) або й самому собі (самообіцянка): – *Як з нею не ожениюся, то у Росі втоплюся* (І. Нечуй-Левицький).

Для вербалізації інтенції обіцянки мовець актуалізує у промісивних висловленнях низку дієслівних предикатів: **ручатися** – гарантувати співрозмовникові, що обіцяне буде виконано: *І ручуся вам, пані Марто, що до ранку половина з присутніх тут знатиме той секрет...* (Ірина Вільде); *Але раніше він все-таки заговорить. Ручусь тобі* (Іван Багрянний); **даю слово, даю обітницю**: *Слово даю, – владно махав він руками. – Гарантую. Чин не нижче капітана* (О. Ульяненко); *Я даю цю прилюдну урочисту обітницю, що вірно служитиму Народові України* (Урочиста обітниця Директорії); дієслівний предикат **присягатися**, який виражає більший ступінь інтенсивності вияву інтенції обіцянки: – *Присягаюся тобі, князю, що знайду всіх винуватців* (П. Загребельний). Мовець присягається чимось надзвичайно важливим для нього (Богом або дітьми): – *Я знайду їх, присягаюся Богом, знайду, і ми розпочнемо нове життя там* (В. Шкляр); – *Чоловічку мій рідненький, дітьми своїми присягаюся, що ніяких балощів я ні з ким не мала* (Г. Тютюнник). Адресант присягається навіть тим, чого остерігається, чого боїться: *Будемо разом, – прошепотів Марко. – Скрізь. Присягаюся смертним часом – не полишу тебе ні в якій біді* (Ю. Мушкетик); предикат **клястися**, який у промісивному висловленні вияскравлює тверду обіцянку мовця здійснити щось і посилює її клятвою – особистою обіцянкою: *Клянусь тобі, веселий світе, клянусь тобі, моє дитя, що буду жити, поки жити мені дозволить дух життя!* (М. Рильський). Висловлення з предикатом **клястися** виформовують систему етномаркованих конструкцій української мови, адже вони мають міфологічну основу, передають національне світосприйняття, святість, віру у надприродні сили, напр.: – *Клянусь небом, яке проливає дощі, клянусь землею, яка вирощує трави* (П. Загребельний); *Клянусь Богородицею, ми ще зустрінемося з тобою, поповичу* (Ю. Мушкетик); – *Хай мене грім поб'є! Хай мене свята блискавка запалить! Хай я удавлюся, хай я провалюся! Хай мене сира земля проглине, коли я їв чю часть, окреме своєї!* – *клявся Попенко* (Панас Мирний). Мовець використовує як гарант обіцяного, як достовірність своєї обіцянки небо (безконечність, святість, недосяжність), землю (родючість, материнство, найвище людське благо), а грім, блискавка інтенсифікують реалізацію клятви, що може мати ритуальний або і релігійний характер.

Промісивну семантику вербалізує й офіційно-діловий дискурс, хоч, як відомо, його використовують «для врегулювання ділових відносин мовців у державно-правовій і суспільно-виробничій сферах» [1, с. 257–259]. Однак існує низка документів, в яких під стандартом документа експлікується авторська індивідуальність і конкретна особа (заява, доручення, розписка). До таких документів належить **присяга**, що її у деяких лінгвістичних студіях витлумачено як мовленнєвий жанр (А. Антонова, Ф. Бацевич, Т. Стексова), пов'язаний зі статусно-рольовими взаєминами комунікантів у сферах державно-політичної, громадської та адміністративно-господарської діяльності. Їй властива формально-композиційна і змістова цілісність, особливе стильове оформлення, трафаретність і ритуальність.

В офіційно-діловому реєстрі української мови присяга – це не тільки словесна обіцянка, а офіційний документ, через порушення якого людина може нести кримінальну відповідальність. Як мовленнєвий жанр, вона не обмежується тільки одним промісивним висловленням, здебільшого це сукупність тематично об'єднаних конструкцій, які у тісній взаємодії з позалінгвальними чинниками реалізують інтенцію урочистої обіцянки та зобов'язання. З-поміж дискурсивно-жанрових виявів промісивних висловлень, в яких присяга функціонує як документ, що його виголошують в особливих конситуаціях президенти, судді, народні депутати, лікарі, військові, представники різних молодіжних організацій, виокремлюємо державний, громадсько-політичний, юридичний, медичний дискурси, напр.: *Присягаю своєю честю і совістю, що робитиму все, що у моїй силі, щоб бути вірним Богові й Україні, допомагати іншим, жити за пластовим законом і слухатися пластового проводу* (З присяги пластуна; тут і далі зразки присягу подаємо за Інтернет-джерелами [5] та ін.). Як офіційне урочисте зобов'язання, що береться з нагоди отримання певних особливо відповідальних обов'язків, присяга регламентована стандартами офіційних документів і увиразнює певне соціальне середовище, в якому її виголошують. Пор.: *Я, (прізвище, ім'я, по батькові), вступаючи на службу до податкової міліції, присягаю...; Я, (прізвище, ім'я, по батькові), присягаю сумлінно виконувати обов'язки перекладача, використовуючи всі свої професійні можливості; Від імені всіх спортсменів я обіцяю, що ми братимемо участь у цих Олімпійських іграх, поважаючи і керуючись правилами, за якими вони проводяться*. Як бачимо, присяга, попри офіційність, стандарт і церемонію, відображає позицію мовця і має виразний суб'єктний характер.

Присягу як мовленнєвий жанр реалізують дискурсивно марковані засоби, що вирізняють інтенцію урочистої обіцянки від обіцянки, що експлікується у буденному уснорозмовному дискурсі. Це передусім: 1) **перформативи**, виражені першою особою однини теперішнього часу дійсного способу, що передають обіцянку, клятву, зобов'язання щодо виконання якоїсь дії: *Я урочисто присягаю у своїй адвокатській діяльності дотримуватися принципів верховенства права, законності, незалежності та конфіденційності, правил адвокатської етики; Зобов'язуюсь усіма своїми справами боронити суверенітет і незалежність України*; 2) **я-висловлення**, в яких експліковано позицію мовця за допомогою займенника **я**, який увиразнює егоцентричність урочистої церемонії виголошення присяги (клятви, обітниці): *Я, воїн Української Повстанчої Армії, взявши у руки зброю, урочисто клянусь своєю честю і совістю перед Великим Народом Українським; Я, громадянин України (прізвище, ім'я та по батькові), вступаючи на службу цивільного захисту, складаю Присягу й урочисто клянусь*; 3) **інфінітиви**, нанізування яких виформовує інтенційну програму мовця: *віддавати всі свої знання; сумлінно працювати; зберігати лікарську таємницю; постійно вдосконалюватися; берегти і розвивати традиції; ніколи не відмовляти тощо* (З присяги лікаря); 4) **речення умовної модальності**, що виражають гіпотетичність, імовірне покарання у разі невиконання клятви: *Коли я порушу або від-*

ступлю від цієї присяги, то хай мене покарає суворий закон Української Національної Революції і спаде на мене зневага Українського Народу; 5) **прислівники**, що передають урочисто-піднесений стиль мовлення, невідступність від висловлених зобов'язань та обіцянок: *Дістаючи високе звання лікаря і приступаючи до лікарської діяльності, я урочисто присягаю*; 6) **дісприслівникові звороти**, які виокремлюють додаткову дію основного суб'єкта офіційного ритуалу: *Вступаючи на митну службу, урочисто зобов'язуюся бути відданим Українському народу; Усвідомлюючи свою високу відповідальність, урочисто присягаю, що буду вірно служити громаді та народові України*. Присяга має паралінгвальне оформлення (прапор, булава, релігійні книги, емблеми організацій), що надає мовленню особливої урочистості та експресивності, водночас свідчить про офіційність та важливість церемонії.

Висновки. Промісивне висловлення слугує яскравим маркером інтенції обіцянки, яку експлікують перформативні предикати (*обіцяти, присягатися, клястися, зобов'язуватися, ручатися* та ін.) і реалізують різні дискурсивно-жанрові реєстри української мови (художній, уснорозмовний, офіційно-діловий тощо). У художньому й уснорозмовному дискурсі інтенцію вербалізують не тільки перформативні дієслова, які увиразнюють різний ступінь інтенсивності вияву наміру мовця, а й інші мовні засоби (складнопідрядні речення умови, імпліцитні висловлення погрози, етномарковані конструкції), які у контексті цілісної ситуації мовлення відображають прагнення мовця пообіцяти щось співрозмовникові, зобов'язатися зробити що-небудь, дати обіцянку, запевнити, гарантувати виконання чогось, подати надію на реалізацію обіцяного.

Офіційно-діловий дискурс оприявлює інтенцію урочистої обіцянки, що виформовує окремий мовленнєвий жанр – присягу. Її виголошують різні соціально диференційовані верстви населення (військові, держслужбовці, лікарі, пластуни та ін.) Дискурсивно марковані засоби слугують яскравими маркерами диференціації урочистої обіцянки від звичайної обіцянки, що експлікується у буденному уснорозмовному дискурсі. Зрозуміло, що присяга як урочисте зобов'язання, що береться з нагоди отримання особливо відповідальних обов'язків, детермінована стандартами документа, однак вона відображає позицію мовця й емоційно насажує атмосферу комунікації, має виразний антропозорієнтований характер.

Промісивні висловлення виражають одну з важливих комунікативних потреб людини й експлікуються у різних дискурсивно-жанрових формах української мови, ґрунтовне вивчення яких у ракурсі їхнього функційного потенціалу вербалізувати промісивну інтенцію, у контексті чіткої інвентаризації різнорівневих мовних засобів її експлікації у текстовій комунікації слугує одним із важливих завдань наших подальших наукових студій.

Література:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. К., Ірпінь : Перун, 2003. 1140 с.
2. Дедухно А. Функціональні та структурно-семантичні особливості комісивів (на прикладі мовленнєвих актів обіцянки, клятви, присяги). Філологічні науки: зб. наук. пр. Полтава, 2011. Вип. 1 (7). С. 106–113.
3. Загнітко А.П. Теоретична граматики української мови: Синтаксис: монографія. Донецьк : ДонУ, 2001. 662 с.
4. Караулов Ю.Н. Русская языковая личность и задачи ее изучения. Язык и личность. М.: Наука, 1989. С. 3–8.
5. Кодекси України. URL: http://kodeksycom.ua/kodeksi_ukraini_.ht4.
6. Мацько Л.І., Сидоренко О.М., Мацько О.М. Стилістика української мови: підручник. К.: Вища школа, 2003. 462 с.
7. Остин Дж. Слово как действие. Новое в зарубежной лингвистике. М.: Прогресс, 1986. Вып. ХУП. С.22–129.
8. Серль Дж.Р. Классификация иллокутивных актов. Новое в зарубежной лингвистике. М.: Прогресс, 1986. Вып. ХУП. С. 170–194.
9. Стексова Т.И. Речевой жанр обещания в политическом дискурсе. Политическая лингвистика. 2011. №4 (38). С. 63–66.
10. Shabat-Savka S. Performative expressions as a means of identification of communicative intentions in the Ukrainian discourse. Актуальні питання суспільних наук та історії медицини. Серія «Філологічні науки». Чернівці-Сучава: БДМУ. 2017. № 1 (13). С. 44–47.

Анотація

С. ШАБАТ-САВКА. КОМУНІКАТИВНО-ІНТЕНЦІЙНИЙ ЗМІСТ І ДИСКУРСИВНО-ЖАНРОВІ ВИЯВИ ПРОМІСИВНИХ ВИСЛОВЛЕНЬ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

У статті проаналізовано промісивне висловлення як перформативний засіб експлікації інтенцій мовця у різних дискурсивно-жанрових реєстрах української мови. На багатому ілюстративному матеріалі схарактеризовано змістовий обшир інтенції обіцянки та ступінь її інтенсифікації у контексті систематизації дієслівних предикатів, функційно представлених у структурі висловлень уснорозмовного та художнього дискурсу. Визначено особливості реалізації інтенції обіцянки як урочистого зобов'язання у присязі – жанровому реєстрі офіційно-ділового дискурсу.

Ключові слова: комунікативна інтенція, мовець, промісивне висловлення, обіцянка, мовленнєвий жанр, дискурс.

Аннотация

**С. ШАБАТ-САВКА. КОММУНИКАТИВНО-ИНТЕНЦИОНАЛЬНОЕ СОДЕРЖАНИЕ
И ДИСКУРСИВНО-ЖАНРОВЫЕ ФОРМЫ ПРОМИССИВНЫХ ВЫСКАЗЫВАНИЙ
В УКРАИНСКОМ ЯЗЫКЕ**

В статье анализируется промиссивное высказывание как перформативное средство экспликации интенций говорящего в разных дискурсивно-жанровых регистрах украинского языка. На обширном иллюстративном материале охарактеризован содержательный аспект интенции обещания и степень ее интенсификации в контексте систематизации глагольных предикатов, функционально представленных в структуре высказываний усноразговорного и художественного дискурса. Определены особенности реализации интенции обещания как торжественного обязательства в присяге – жанровом регистре официально-делового дискурса.

Ключевые слова: коммуникативная интенция, говорящий, промиссивные высказывания, обещание, речевое жанр, дискурс.

Summary

**S. SHABAT-SAVKA. COMMUNICATIVE INTENTIONAL CONTENT
AND DISCOURSE-GENRE FORMS OF THE PROMISSIVE STATEMENTS
IN THE UKRAINIAN LANGUAGE**

In the article, promissive statements are analyzed as a performative means of explicating the speaker's intentions in different discourse-genre registers of the Ukrainian language. In particular, the content of the promise intention and the degree of its intensification in the context of the systematization of verbal predicates functionally represented in the structure of utterances of oral and literary discourse are described on vast factual material. The specific features of the implementation of the promise intention as a solemn obligation in the oath as a genre register of official and business discourse are defined.

Key words: communicative intention, speaker, promissive statement, promise, speech genre, discourse.